

הצפון אהבת צוויאל

יו"ל ע"י מושב בית עוזיאל, על שם הגה"צ הראשלי"צ ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל זצוק"ל
הדלקת נרות שבת: 17:00, צאת השבת: 18:00, ר"ת: 18:32. 'מברכים' ר"ח אדר ביום ה'ו'.

"משפטים" (שלומי סויסה)

פרשתנו השבת עוסקת במשפטים הרבים בהם נצטוו ישראל מיד לאחר מתן תורה. הציווי הראשון בפרשה עוסק בעבד עברי; מציאות בה יהודי נקלע לקשיים כלכליים עד שמוכר עצמו לעבדות או שגנב ומשאין לו לשלם את הגניבה- מוכר אותו בית הדין לעבד אצל יהודי אחר.

ונשאלת השאלה, מדוע ראתה התורה לפתוח דווקא בציווי זה, ובמיוחד בזמן שעם ישראל באותו הזמן היה עמוס בשלל הרב, כסף וזהב, אותו לקח מהמצרים שטבעו בים סוף. לכאורה, מציאות של עבדות הייתה אז רחוקה מהם.

אלא שמסביר היחזקוני שפתחה התורה דווקא בדין עבד עברי, כי אומנם עם ישראל היו אז עשירים אך בוודאי גם זוכרים הם שהיו קודם לכן, עבדים לפרעה במצרים, ולכן יבינו למה לא לעשות את מה שהיה שנוא עליהם, לאחיהם שנמכר להם לעבד.

ואולי פתחה התורה דווקא בדין זה, כדי להזכיר לנו שאולי היום אנחנו למעלה, עם כסף וטוב לנו, אך אסור לנו להחזיק מידי מעצמנו ולהתמלא בגאווה, כי ברגע אחד הגלגל יכול להתהפך ונמצא את עצמנו במקום אחר לגמרי.

אז שנזכה להיות זוכרים זאת ומודים לה' על כל רגע ורגע של טוב ואושר בחיים. שבת שלום!

לע"י יהודה סויסה בן עליזה.

דבר הרב שליט"א: 'להפוך את החושך לאור'

פרשת השבוע כל כולה מידות: "כי תראה חמור שונאך"- מידת השנאה. "כל אלמנה ויתום לא תענון"- מידת אכזריות. ובפרשה הקודמת "לא תחמוד... שורו וחמורו וכל אשר לרעידך"- קנאה ותאוה... כל אלה הם רק חלק קטן מהמידות שנוטעות בלב האדם, כמו כן, גאווה, כעס ועוד. וכאן המקום לשאול: הרי נשמת האדם נחצבה ממקום גבוה מאד, למעלה ממחצב נשמות המלאכים. אם כן, איך ייתכן שישכנו בה מידות רעות שכאלה. זאת ועוד, כתוב "מפי עליון לא תצאנה הרעות" וכיצד ייתכן שנשמה שנאצלה מתחת כיסא הכבוד מהמקום העליון ביותר נאלצת להתמודד עם תכונות וטבעים 'נמוכים' כאלה? התשובה היא, שורש כל המידות מקורם בכוחות הנפש שבאדם ושורשם באמת ממקום גבוה, רוחני וטהור וכולם הוטבעו באדם כדי שבאמצעותם ועל ידם יוכל האדם להתקרב לבוראו. לדוגמא: קנאה, מתחילת בריאתו של אדם הוטבעה בו מידה זו שלא יוכל לסבול ולשקוט, בראותו איך חברו קרוב יותר ממנו לה' יתברך, לא למה הוא כן, אלא למה אני לא. וזה הכח שאמור לדחוף אותו להשיג גם הוא קרבת אלוקים ולהתאמץ לתפוס בכל האמצעים המביאים לתכלית זו בבחינת 'קנאת סופרים תרבה חכמה', אלא, שלאחר שהנפש נכנסה לגוף גשמי והתעטפה בלבוש חומרי, היא עלולה לסטות לכיוון אחר של קנאה רעה ושלילית, בביטוי של צרות עין בהצלחת השני בענייני חומר, ורצון לראות בכישלונו.

דוגמא נוספת היא כח התאוה. צריך לדעת שנפש האדם, בשורשה יש לה תאוה ותשוקה עצומה להתקרב לבורא, שזהו העונג האמיתי שאליו הורגלה קודם שירדה לעולם, אך שוב, כיון שירדה לעולם גשמי, מושגי העולם מטשטשים ומסיתים אותה להתאוות לדברים אסורים. ברם, בכח האדם ובבחירתו להטותה אל הצד הטוב ובמעט התבוננות. בואו נביט, אדם רואה חפץ מרהיב ביופיו והוא נמשך אחריו וחומד אותו. נחשוב- מאין קיבל אותו חפץ את החן והיופי שבו?

כתוב "ואתה מחיה את כולם". החיות, היופי והחן של כל נברא שורשם בנקודה פנימית רוחנית שמחיה אותו. כיצד זה פועל? בורא עולם שולח תחילה את החלק הרוחני ממנו. נקרא לזה 'ניצוץ רוחני', אותו ניצוץ' משתלשל ויורד דרך אינספור עולמות עד שמתלבש באותו נברא, חפץ או אדם, והוא שמקנה לו את הצורה והיופי הנראים לעין כל, עד שניתן לומר שהנשמה הרואה דרך 'חלון העין' מתאוה לדומה לה והוא אותו חלק רוחני שמחיה את הכל. ננסה להעמיק יותר- הרי כל מדרגה ומדרגה שירד אותו 'ניצוץ' הוא הולך ונהיה גשמי יותר. כל עולם ועולם שהוא משתלשל ועובר דרכו הוא הולך ומתעבה יותר, הופך גס יותר, חומרי יותר עד שבסופו של תהליך הוא מתלבש באותו חפץ או בריה.

ואם ה'תוצאה' זו שהאדם רואה מול עיניו כ"כ מושכת אותו עד כדי כך שהוא משתוקק וחומד את אותו הדבר, איך אמור להיות ולהיראות אותו 'ניצוץ' בצאתו משורשו, בורא עולם, קודם כל הלבושים הללו? הרי הוא יפהפה לאין שיעור ממה שרואים כאן בעולמנו זה. כי ככל שהדברים קרובים יותר לבורא הם דקים יותר, טהורים ונקיים מכל סיג ובעוצמה נעלית לאין חקר. ואם נרצה ל'קפלי' את כל הדברים שנאמרו עד כאן במשפט אחד, נאמר- 'עד שאתה מחפש ליהנות מהנבראים, תהנה מהבורא עצמו'. אדם מתענג על תפילה טובה, שיעור תורה, מעשה טוב, הוא נוגע ב'דבר עצמו' בבורא עולם. הרי לנו דוגמא לכח התאוה שניטע באדם כדי שעל ידו יתאוה לדברים שבאמת מרגיעים, משלימים ומביאים את האדם אל סיפוקו ומיצויו. ומהפרט הזה נלמד אל הכלל כולו, כיצד- ע"י לימוד מוסר, התבוננות ותפילה בנוסח של 'אבא, תזכה אותי להתאוות אליך, לקנא באחרים שזוכים לזה, לשנוא את הדברים שעשויים להרחיק אותי מזה. נוכל בע"ה להפוך את החושך לאור.

בברכת שבת שלום, הרב בנימין אבוטבול, רב המושב

הודעות

ניתן לפנות לרב המושב וכן לרבנית בכל עניין או שאלה הלכתית וכד' וכן להארות והערות בנושא העלון.
הרב בנימין 050-4175188
הרבנית לבנה 050-4175288

שיעורי התורה בבית המדרש

חול
א' - ד' : 18:00 – 18:40 (הרב בנימין בנושאי פ"ש, הלכה וגמרא)
א' וד' : 18:40 – 19:30 (כולל ערב - לימוד עם אברכים)
יום ד' : 20:30 (הרב בנימין מסכת קידושין)
יום ה' : 18:20 – 19:20 (הרב משה תמסטיית ראש כולל ערב, הלכה)
כל יום בין מנחה לערבית - שיעור בהלכה והשקפה

שבת

עונג שבת לבנות בבית משפ' נחשון : 17:15
עונג שבת לנערים עם הרב בבית המדרש : 20:00
שיעור ותהילים לבנים בבית הכנסת מניין צעירים : 14:30
שיעור ותהילים לבנות בבית הרב : 14:30
שיעור לשבת - בית כנסת מרכזי : 15:15 (הלכה למעשה)

זמני התפילות

חול
שחרית - 05:45
מנחה - 17:00
ערבית - 17:40

שבת

מנחה קבלת ש' - 17:00
שחרית - 07:30
מנחה - 16:15
ערבית - צאת שבת

סיפור לשבת: 'מדבר שקר תרחק'..!

מסופר על מלך סין שהיה חכם ונבון וטוב לב, וכיוון שהיה חשוך בנים, חיפש יורש עזר למלכותו האדירה מקרב בני עמו. את המבחן לקבלת התואר הנכסף ערך ע"י חלוקת זרעים לכל הילדים ברחבי הממלכה. כל ילד נצטווה לשתול את הזרע ולגדלו, והמלך יבחר את הפרח המלכותי שיוכיח על הנסיך הנבחר. כל הילדים לקחו את הזרעים, שתלו, השקו טיפחו את הפרחים, ורק לילד אחד לא צמח שום פרח מהזרע שקיבל. שכמה שטרח וטיפל בו מאמציו לא נשאו פרי, והעציץ שלו נשאר מיותרם ללא פרח. ביום המיוחל ניצבו כל הילדים לבושים בבגדי חג ונרגשים עד מאד, אוחזים בידיהם עציצים עם פרחים יפהפיים, כדי שהמלך העובר במרכבתו ההדורה ישא עיניו ויבחר את המועמד שזכה.

השקיף המלך ממקום מושבו על כל העציצים הפורחים, אך לא מצא את מבוקשו. עשרות ילדים ניצבו מולו ואף אחד לא נקרא אל המלך. עד שראה המלך ילד אחד ובידו עציץ ריק. קרא אליו המלך ואמר: "גש אלי, בני! מדוע לא הפרחת את הזרע שנתתי לך?" ענה הילד בקול בוכים: "אדוני המלך! איני יודע מה קרה! עמלתי קשות על פריחתו, אך שום דבר לא צמח!" אמר לו המלך: "אתה תהיה בני!" ... כולם התפלאו מדוע דווקא זכה הוא, ושאלו את המלך על כך.

אמר המלך: "כל הזרעים שחולקו היו זרעים מבושלים, וכידוע, מזרע מבושל לא צומח שום דבר. כל הילדים החליפו את הזרעים שקיבלו בזרעים אחרים, ולכן צמחו להם פרחים, ורק הילד הזה לא החליף את הזרע - כיוון שניחן הוא במידת האמת והמשיך לקוות שיפרח. זה היה זרע האמת, שעל ידו ביקשתי לבחון את בני-יורשי-לעתידי. מי שהאמת היא נר לרגליו ועל פיה יונחו כל מהלכי חייו ראוי הוא למלכות וראוי הוא למלוך!"

ועוד, מעשה והובא בפלילים אחד ממקורביו של רבי רפאל מברשד. עונש קשה היה צפוי לו זולת אם יעיד לטובתו רבי רפאל-הנאמן לשופטים - עדות שאינה אמת... באו לפניו ידידים ושחו את המאורע.

נבון רבי רפאל: לא ילך להעיד - הרס יהודי ומשפחתו. ילך ויעיד - הלא יצטרך לשקר, והרי מימיו לא הוציא שקר מפיו... פגע הדבר לליבו, הייתה נפשו מרה עליו, בלילה שלפני המשפט היה מחוסר מנוחה, אינו מוצא מפלט לעצמו, עד שעמד ונשא עיניו למרום בתפילה שייקחהו הקב"ה מן העולם ויפטר מן הדין.

זקן מופלג היה רבי רפאל, קרוב לגיל 100 שנים. רבו הצדיק, רבי פינחס מקוריץ בירכו שיאריך ימים עד ביאת המשיח... כבר התחילו לצמוח בפיו שיניים חדשות...

עכשו בכה רבי רפאל: "אני מוותר ומוחל על ברכת הרבי! ריבוננו של העולם! קח ממני את הברכה!" תפילתו נשמעה. הוא ביקש להכניס ערימת תבן אל חדרו ופזרה על הרצפה, שכב עליה ועוד באותו לילה טרם האיר היום - נדם לבו הטהור של רבי רפאל...

כוחה של אמת!!!

(מתוך הספר 'אור דניאל')

הילולא דצדיקיא: רבי דוד הלוי סגל בעל ה"ט"ז (טורי זהב) זכר צדיק וקדוש לברכה

(1586 – 1667, כ"ו בשבט ה'תכ"ז)

רבי דוד הלוי סגל זצ"ל היה רבן של קהילות חשובות בפולין, אחד מנושאי כליו של השולחן ערוך ומגדולי הפוסקים האשכנזים במאה השבע עשרה מכונה על שם חיבורו "טורי זהב". נולד לאביו רבי שמואל הלוי סגל בלודמיר. בצעירותו נודע כעילוי. למד אצל אחיו הגדול, רבי יצחק הלוי סגל, מחבר שו"ת מהר"י הלוי. מגיל 23 שימש בתפקידים רבניים שונים, בתפקידים אלה עבר בין ערים רבות, כמו בריסק וקראקא. התחתן עם בתו של רבו המובהק הרב יואל סרקיש (הב"ח).

בשנת 1641 התיישב באוסטרוה. שם הוא הקים ישיבה, וכתב את חיבורו המפורסם על השולחן ערוך הנקרא טורי זהב. ה"ט"ז נאלץ לברוח למרואביה מפרעות תח"י לאחר מכן התיישב בלובוב ובשנת ת"י"ד (1654) נבחר לשמש כרב העיר.

בספרו טורי זהב בהלכות תפילה הוא מספר על עצמו שבצעירותו, כששימש כרבה של קראקא, היה דר בדירת הקהילה שהיתה ממוקמת מעל בית הכנסת, ונפטרו לו אז שני ילדים קטנים, והוא תולה זאת בכך שלמרות שאין איסור הלכתי לדור מעל בית כנסת, עם זאת אין הדבר ראוי מפאת שימושים בלתי מכובדים (כמו עשיית צרכים) מעל מקום תפילה.

מטרת כתיבת הספר, על ידי ה"ט"ז, הייתה כדי להעמיד את ההלכה על בוריה; לדעתו, ריבוי הדעות והמחלוקות בדורו היוו בעיה, שהוא שאף לפתור. ספרו טורי זהב (ט"ז) נקרא בעבר גם "מגן דוד" (בהתאמה עם מגן אברהם אשר יחד איתו נקרא "מגיני ארץ"). השם 'טורי זהב' הוא משחק מילים על הביטוי 'טורי זהב' (שיר השירים א, יא). ה'טורי זהב', בשונה מנושאי כלים אחרים על השו"ע, נתחבר על כל השו"ע ולא רק על חלקים מסוימים.

לעסוק בדברי תורה - "על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עובר? ויאמר ה' על עזבם את תורתך אשר נתתי לפניך ולא

שמעו בקולי ולא הלכו בה" - יש כאן שתי שאלות: א. "על מה אבדה הארץ" - דוקא עכשו, והלא כבר עברו על עבודה-זרה גילוי-עריות ושפיכות-דמים? ב. "נצתה כמדבר מבלי עובר" - מדוע נתרקנה התורה מישראל כמדבר ריק מכל עובר. על

השאלה הראשונה השיב הקב"ה: "על עזבם את תורתך... ולא שמעו בקולי" - עד עתה לא חרבה הארץ מפני שהתורה היתה מגינה עליהם, אבל אחר שעזבו את תורתך אז נפקדו על מה שכבר לא שמעו בקולי בעברות שעשו לפני כן. על השאלה השנייה

אמר ה': "ולא הלכו בה" - שהתורה אינה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כמו שפירשו חז"ל "אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה", דהיינו לעסוק בפלפול ומשא ומתן של תורה. מה שאין כן באותם שלומדים תורה מתוך עונג ואינם

יגיעים בה אין התורה מתקיימת אצלם. וזהו שפירשו חז"ל "ולא הלכו בה" - שלא ברכו בתורה תחילה" - כי הברכה היא "לעסוק בדברי תורה", דרך טורח דווקא. שעיקר מעלת העוסקים בתורה דווקא דרך טורח ויגיעה."

על פי דברי ה"ט"ז (אורה-חיים סימן מז) זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

פינת ההלכה: מהלכות גזל

א. הנכנס לקונדיטוריה או לחנות פיצוחים וכד', ורצונו לטעום מכל מיני עוגות או פיצוחים למיניהם, כדי לדעת אם הם טריים וטעימים או לא, מותר לו לטעום מהם גם בלי לבקש רשות מבעל המקום. אבל, אם אין כוונתו לקנות מהם, עובר על איסור גזל אפילו טועם מעט, כיוון שהמוכר מרשה לטעום רק למי שרוצה לקנות.

ב. כשם שאסור לגנוב מחברו או מאדם זר, כך אסור לגנוב מקרובי משפחה, כגון בן מהוריו, או אשה מבעלה וכל כיוצא בזה. ג. אסור לגנוב מהגנב חפצים גנובים, ומי שקונה חפצים גנובים, עונו גדול, מפני שמחזק את ידיהם של עוברי עבירה, וגורם לגנב להמשיך לגנוב פעמים נוספות, שהרי אם לא ימצא מי שיקנה ממנו, לא יגנוב.

ד. אדם שהוצרך להתפנות, ועבר דרך בית מלון או מסעדה וכד', ורוצה להיכנס לשירותים של אותו מקום להתפנות, אם אין לו אפשרות לבקש רשות מבעל המקום, רשאי להיכנס ללא רשות ולהשתמש בנייר ובמים ואין בזה איסור גזל, שמן הסתם אין בעל הבית מקפיד בכך. ומכל מקום יזהר שלא ישתמש ביותר מדי מים וסבון אלא רק מה שהוא לצורך ניקיון גופו.